

(Chapter - 6) - দুর্ঘটনা ও বিপদ -

MCQ type question answers:

- ১) কোনটি মনুষ্যসৃষ্ট বিপদের উদাহরণ (অতুণপাত/ভূমিকম্প/পারমানবিক বোমা) → পারমানবিক বোমা।
- ২) কোন দেশকে ভূমিকম্প প্রবণ দেশ বনে অভিহিত করা হয় (জাপান/ইরাক) → জাপানকে।
- ৩) অসুস্থ উপস্থাপনকে অসুস্থে কোন বিপদে দেখানায় (খাবা/দাবানল/সুনামি) → সুনামি।
- ৪) পার্বত্য অঞ্চলে কোন বিপদে অসুস্থে বেকী নক্ষত্রীয় (দাবানল/পারমানবিক বোমা/ভূমিকম্প) → ভূমিকম্প।
- ৫) কোন কারণটি দমি নামে ভূমিকম্পের জন্য (ফলস্ফোন/সুনামি/নতরামন) → সুনামি।
- ৬) কোনটি জনবাসুতাত দুর্ঘটনার উদাহরণ (অতুণপাত/বন্যা/সুনামি) → বন্যা।
- ৭) আধা প্রাকৃতিক দুর্ঘটনা বনে অসুস্থে অভিহিত করা হয় (স্বয়ং/ভূমিকম্প/সুনামি) → স্বয়ং।
- ৮) ভূমির ব্যত বৈজ্ঞানিক পরীক্ষিত হয় (নিবন্ধীয় অসুস্থে/সেই অসুস্থে/সু অসুস্থে) → সেই অসুস্থে।
- ৯) কোনটি বিপদে মনুষ্যসৃষ্ট বিপদ (10 অক্টোবর/10 অক্টোবর/10 নভেম্বর) → 10 অক্টোবর।
- ১০) কোনটি মনুষ্যসৃষ্ট দুর্ঘটনার উদাহরণ (খাবা/দাউনা/দাবানল) → দাউনা।

- 11) 'কেন্দ্রীয় বন্যা নিয়ন্ত্রণ পর্ষদ' বঙ্গভাষী: জটিল বঙ্গ শব্দমালা (1953/1954/1955) আলে। → 1954 আলে।
- 12) 'হিমালয়ী অক্ষুণ্ণত কোণাম' ঘটে (পার্বত অক্ষুণ্ণত/মুহূর্তী অক্ষুণ্ণত/মানদ্বী অক্ষুণ্ণত) → পার্বত অক্ষুণ্ণত।
- 13) মেঘাভূনামিতে অক্ষুণ্ণত ঘটে অক্ষুণ্ণত কত হয় (30/40/50) মিটার → 50 মিটার।
- 14) 'Tsunami' শব্দটি কোন ভাষা থেকে এসেছে (মহাভাষা/হাপান/আরবি) → হাপান।
- 15) কোনটি বায়ুমণ্ডলীয় ক্রান্তের উদাহরণ (অনামি/ধবা/দ্বিময়) → ধবা।
- 16) 'Flash flood' এর বাতুল্য অর্থ কি (শুষ্ক/ধবা/অনামি) → শুষ্ক/ধবা।
- 17) অর্ধাধিক বন্যা প্রবল অক্ষুণ্ণত কোনটি (অক্ষুণ্ণ/মেঘাভূন/কোণাম) → অক্ষুণ্ণ।
- 18) ঊন আভাষের ঘূর্ণিঝড়ের নাম কি (উইল-উইল/টাইফুন/আইস্ক্যান) → টাইফুন।
- 19) ভারতমহাভাষার আইস্ক্যান কি নামে পৰিচিত (হুণিফোন/টাইফুন/আইস্ক্যান) → হুণিফোন।
- 20) অক্ষুণ্ণতের উত্তর ঘূর্ণিঝড় কি নামে পৰিচিত (টাইফুন/উইল-উইল/আইস্ক্যান) → উইল-উইল।
- 21) উত্তর আমেরিকাৰ গ্রেইট অক্ষুণ্ণত কোন ঘূর্ণিঝড় ঘটে (আইস্ক্যান/টাইফুন/টাইফুন) → টাইফুন।
- 22) ভারতের কোন অক্ষুণ্ণত অক্ষুণ্ণত বৈজ্ঞানিক শব্দ প্রবল (হিমালয়/শব্দমালা/হুণিফোন) → হিমালয় পার্বত অক্ষুণ্ণত।

very short type question :-

- ① দুমোংগো উপবিভাগ কয়টি ও কিসিকি?
→ 3টি। অর্থাৎ - প্রাকৃতিক, মনুষ্যসৃষ্ট, আৰ্হি প্রাকৃতিক দুমোংগ।
- ② কিমাম্বুৰ অধুৰণৰ দিহা কোনাৰি?
→ 10th october.
- ③ 'কেন্দ্ৰীয় বন্যা নিয়ন্ত্ৰণ পাম্হ' কতখী: গঠন কৰা হয়?
→ 1954 চালে।
- ④ জৰুৰ মহামাংগাৰেৰ আৰ্হি স্কোনাৰ কি নামে পৰিচিত?
→ হুয়াৰিফেন।
- ⑤ অৰ্হি বন্যা প্ৰবন অসুপন নামে পৰিচিত কোন অসুপন?
→ অসুপ।
- ⑥ একাৰি মনুষ্যসৃষ্ট কিমাম্বুৰ উদাহৰন মেখ।
→ পাব্ৰাণাৰিফ হোমা।
- ⑦ ঠিন আংগাৰেৰ দুৰ্হিৰাৰ কি নামে পৰিচিত?
→ টাইফুন।
- ⑧ অসুপনিয়াৰ উওয়ে ২ওমা দুৰ্হিৰাৰ কি নামে পৰিচিত?
→ উইলি - উইলি।
- ⑨ জৰুৰেৰ কোন অসুপন অৰ্হেমে বোকা দুৰ্হিৰাৰ প্ৰবন?
→ জৰুৰেৰ হিমাণম পাব্ৰত্ৰ অসুপন।
- ⑩ একাৰি অসুপনিয়াৰ কিমাম্বুৰ নাম মেখ।
→ চোৰবিৰু দুৰ্হিৰা।
- ⑪ B.D.O - অৰ পুৰো নাম কি?
→ Block Development officer.
- ⑫ UNDMT - অৰ পুৰো নাম কি?
→ United Nations Disaster management team.

- ১৩) একটি জৈবিক কিয়মতের নাম লেখ।
→ বাসোফিলা।
- ১৪) একটি জৈববায়ুতাত কিয়মতের নাম লেখ।
→ প্লিনিয়াত।
- ১৫) পাকিস্তানের অর্থনৈতিক ধরা পুরন জেলা কোনটি?
→ গুজরাট।
- ১৬) যম্মানে জলাধার থেকে তিত্তিক্ত জল দু'জাৰ ফলে অক্ষ বণ্ণিক
বৰণের দু'মোজা?
→ মন্থ অক্ষ দু'মোজা।
- ১৭) কত আলে ওড়িকাম সুপারআইক্সোন হমেছিল?
→ ২০০০ আলে।
- ১৮) অমন স্টিৰ্ণ পাব্ৰত অক্সনের নাম লেখ মেখানে স্টিৰ্ণক্স হেটে।
→ পূৰ্ণস্থিমানমেৰ স্টিৰ্ণ, দক্ষিণ ভাৰতে দিল্লীজিৰ অক্সন।
- ১৯) পূৰ্ণস্থিৰ অর্থনৈতিক বিক্সিত্বী ক্স প্লিনিয়াডেৰ নাম কি?
→ টেনেজ।
- ২০) কোনমে প্লিনিয়াড অৰথেমে বেজি হেটে?
→ অগ্ণীম মন্থনে।
- ২১) প্লিনিয়াডেৰ কোনে কোন চাপ লক্স কৰামাম?
→ নিষ্চুচাপ।
- ২২) ২০১৩ আলে কোদাৰ নাম স্টিৰ্ণ ^{ব্যব} ~~কৰ~~ কৰণ কি?
→ হুপাৰান।
- ২৩) প্লিনিয়াডেৰ অমন অক্সুপুৰ্ণ জলের স্টিৰ্ণতা কত মাতা প্রমোজন?
→ ২৬°C.
- ২৪) কোন মে স্থিমানী অক্সুপাত বেজি হেটে?
→ উওন মে।
- ২৫) অক্সুপাত কোন বৰণের দু'মোজের উদাহৰণ?
→ প্রাকৃতিক দু'মোজ।

Short type question answer:

① দুমোটা কারক কোন?

→ প্রকৃতি-প্রাকৃতিক কারণ এবং কখনো কখনো মানুষের কারণে পরিবেশে এমন কিছু ঘটনা ঘটে যখন জৈবিক জীবনমাত্রা সাময়িক ভাবে ব্যস্ত হয় এবং জীবন, পুষ্টি ও অক্সিজেন হ্রাস ঘটে এবং পরিবেশের ক্ষেত্রে জীবের অস্তিত্ব হয় তাহলে এটি দুমোটা কারক।

② কিম্বদন্তি কারক কোন?

→ প্রাকৃতিক বা মানুষের কোনও ভৌগোলিক দীর্ঘমেয়াদি ঘটনা যা জীবনশক্তি ও অক্সিজেন হ্রাস ঘটায় এবং বার্ষিকের মোট আয়তন দ্বারা সেই ঘটনাকে মোকাবিলা করা সম্ভব হয় না এবং যে ঘটনারি বৃষ্টি আকারে অত্যন্তই হয় তাহলে কিম্বদন্তি কারক।

③ স্থপাৰান কী?

→ স্থানীয় ভাবে হঠাৎ করে অনেক সময়ের মধ্যে পুরো বীজ মাটায় স্থায়ী হলে নদী এল দুটো বেড়ে যায়। দুটোটি অক্ষয় এলএকই ঘটে। হঠাৎ করে স্থায়ী হওয়া এই স্থানের বন্যা বা বানাক স্থপাৰান বলে। মেঘ ভাঙা স্থায়ী মোক এই স্থানের বানের স্থায়ী হয়। বিজ্ঞান করে পাহাড় অক্ষয় বন্যায় পুর জীবন ও অক্সিজেন হ্রাস ঘটে। মেঘন- ২০২০ তারিখ পর্যন্ত মাঝে উত্তরপার্শ্বের বন্যা

④ দুর্ভিক্ষের উর্ধ্ব কারণ উল্লেখ করো।

→ পার্বত্য অঞ্চলে বানাবিধ কারণে দুর্ভিক্ষ হতে পারে। তাত্ত্বিকভাবে-

ক) দুর্ভিক্ষের তাত্ত্বিক কারণ হল দুর্ভিক্ষ ঘটে।

খ) প্রথম দুর্ভিক্ষের কারণ দুর্ভিক্ষ ঘটে।

গ) অতিরিক্ত মাধ্যম বৃষ্টিপাত হলে পার্বত্য অঞ্চলে মাটি ভেঁটা হয়ে মা

ও দুর্ভিক্ষ কারণ নিচে লেখা যায়।

5) দুমোতাৰ দুটি বৈশিষ্ট্য লেখ।

→ দুমোতাৰ বৈশিষ্ট্য তুলি দুম বিয়ুৰূপ-

ক) দুমোতা ক্ষুদ্ৰ ক্ষেত্ৰে অৱস্থিত হয়।

খ) দুমোতা-এৰ মানে পৰিবেশে তুল্যতা মানেৰ ওপৰত থাকে।

গ) দুমোতাৰ মানে মানুহৰ জীৱনমাত্ৰা জ্বাভাৱিক বৃহৎ বা হলেও অক্ষয় বিস্তৰ সীতবুদ্ধি হয়।

ঘ) দুমোতাকে আধুনিক পৰিকল্পনাৰ স্বৰ্গক্ষেত্ৰে নিৰ্মণ কৰা হয়।

ঙ) দুমোতাৰ আশে বৃহৎকাৰ ক্ষয়ক্ষতি মুক্ত থাকে না।

6) কিৰ্ম্মৰ পাঁচটি বৈশিষ্ট্য লেখ।

→ ক) কিৰ্ম্ম অকীয়ুক ভাবে ঘটিত হয়।

খ) কিৰ্ম্ম প্ৰাকৃতিক ও মনুষ্যত্বৰ জন্ম কাৰণেই অৱস্থিত হয়।

গ) কিৰ্ম্মৰ মানে জীৱনমাত্ৰা ও অক্ষয়িত্ব হীন হয় থাকে।

ঘ) কিৰ্ম্মৰ মানে জ্বাভাৱিক জীৱনমাত্ৰাৰ তীব্ৰতাৰ প্ৰাধান্য থাকে।

ঙ) কিৰ্ম্মৰ কুপ্ৰভাৱ দীৰ্ঘ সি অক্ষয় চৰে পৰিবেশে বহুখণ্ডে প্ৰভাৱ পৰে।

7) প্ৰাকৃতিক দুমোতা ও কিৰ্ম্ম তুলিৰ নাম লেখ ?

→ প্ৰাকৃতিক দুমোতা ও কিৰ্ম্ম তুলি দুম- ধূমিকতা, সুনামি, অসুপাত, ধূমিকতা, আইস্ক্যান, টোনেডে, কিৰ্ম্মাৰ্মি, ভূম্পৰ্ষ, মেঘভাঙিহাৰ্মি, বন্যা, খৰা, ভাপপ্ৰবাহ, কৈত্ৰপ্ৰবাহ, দাৰাৰ ল ইত্যাদি।

8) মনুষ্যত্বৰ দুমোতা ও কিৰ্ম্ম তুলি কি কি?

→ ধূমিকতা, ধূমিকতা, সূতিৰাৰ্ম, কিৰ্ম্ম ত্ৰাণ নিৰ্ভাৰন, পক্ষমণিৰ পাৰমানবিধ বোমা বিদ্যেৰাৰন, অগ্নিকাণ্ড ইত্যাদি।

9) ভাৰত ও পাকিস্তানৰ বন্যাকৰ্মৰ অৱস্থা তুলিৰ নাম লেখা।

→ ভাৰত ও পাকিস্তানৰ বেঙ্গল কিছু অৱস্থান বন্যাকৰ্ম কৰ্মীৰ নাম লেখা।
প্ৰতিবন্ধক অৱস্থান ২নং -

- ক) অৱস্থা ব্ৰহ্মপুৰ অৱস্থান (অৱস্থান বন্যাকৰ্ম)
- খ) মণ্ডি চাউক অৱস্থান মুম্বাই, চেন্নাই উপত্যকা,
- গ) পূৰ্ব উপত্যকা অৱস্থান ও
- ঘ) বৰ্মাণ্ডা ও তামিল নাড়ী উপত্যকা ইত্যাদি।

10) অৱস্থাৰ মানে কী হ'ল?

→ কোন অৱস্থানে অৱস্থাৰ মানে সেই অৱস্থানে তাত্ত্বিক কৃষিকৰ্ম
মৰে মাম। কৃষিকৰ্ম বা হওমাম অৱস্থা ও কৰ্মীৰ অৱস্থাৰ অৱস্থা, অৱস্থা
বন্যাকৰ্মী ও অৱস্থানক মাৰামাম। কৃষিকৰ্মৰ ব্যাপক হওমাম হ'ল।
কৃষিকৰ্মৰ অৱস্থাৰ ফলমাম অৱস্থানে কৰ্মীৰ অৱস্থাৰ অৱস্থা
হ'ল।

11) পৃথিৱীতে অৱস্থানকৰ্মীৰ অৱস্থাৰ কোন কোন অৱস্থানে হ'ল?

→ পৃথিৱীতে অৱস্থানকৰ্মীৰ অৱস্থাৰ অৱস্থানে হ'ল। অৱস্থান

- ২নং -
- ক) চীন অৱস্থানে চীন অৱস্থানকৰ্মীৰ অৱস্থা হ'ল।
 - খ) অৱস্থানকৰ্মীৰ অৱস্থানে হ'ল - চীন।
 - গ) ভাৰত অৱস্থানে হ'ল অৱস্থানকৰ্মীৰ অৱস্থা।
 - ঘ) অৱস্থানকৰ্মীৰ অৱস্থানে হ'ল অৱস্থানকৰ্মীৰ অৱস্থা।

12) অৱস্থানকৰ্মীৰ অৱস্থানে কী কী অৱস্থানে হ'ল?

→ অৱস্থানকৰ্মীৰ অৱস্থানে অৱস্থানকৰ্মীৰ অৱস্থানে হ'ল।

২নং -

ক) অৱস্থানকৰ্মীৰ অৱস্থানে অৱস্থানকৰ্মীৰ অৱস্থানে হ'ল।

খ) অৱস্থানকৰ্মীৰ অৱস্থানে অৱস্থানকৰ্মীৰ অৱস্থানে হ'ল।

গ) অৱস্থানকৰ্মীৰ অৱস্থানে অৱস্থানকৰ্মীৰ অৱস্থানে হ'ল।

ঘ)

Long type question answer :-

① দুৰ্মোজ ও বিপৰ্যমৰ পাৰ্থক্য লেখ।

বিষয়	দুৰ্মোজ	বিপৰ্যম
① অণুজ্ঞা	প্রাকৃতিক ও মানবিক কাৰণে অণুজ্ঞিত মে অকল ঘটনাৰ দ্বাৰা মানব জীৱনে বিচলিত কৰা কলাপেৰে প্ৰেৰণিতক অৱস্থা বিচলিত হ'ম তাকে দুৰ্মোজ বুলে।	প্রাকৃতিক বা মানুহীয় তৃষ্ণা মোকোন অস্বাভাৱিক ও দীৰ্ঘকালীন ঘটনা বা জীৱন স্থান ও অস্বাভাৱিক স্থান ঘটনা ও বাহিৰে প্ৰকৈ আহাৰ্য দ্বাৰা মোকোৰিলা কৰা অস্বাভাৱিক হ'ম তাই হ'ল বিপৰ্যম।
② উৎপত্তি	Hazard বা দুৰ্মোজ কথনটি প্ৰাচীন মৰাতি কথ ও আৰবী কথ 'Anzahn' প্ৰকৈ অৰ্থাৎ 'মাৰ' অৰ্থ 'স্বপ্ন'।	বিপৰ্যম বা Disaster কথনটি অৰ্থাৎ মৰাতি কথ 'মেক'। Dep কথৰ অৰ্থ মক্ৰ astra কথৰ অৰ্থ জাৰ। অৰ্থাৎ মক্ৰ জাৰ।
③ নিমগ্নন	দুৰ্মোজ উৎসুক অৰ্থাৎ পৰিষ্কাৰ মাৰ্যমে নিমগ্নন কৰা হয়।	এটি অৰ্থ আকীষ্মক মে নিমগ্নন বা আচে অস্বাভাৱিক প্ৰকৈ কথন ব্যৱস্থা নেওমা অস্বাভাৱিক।
④ প্ৰত্যয়	এটি মূলত স্বত্ব কথনে প্ৰক্ৰিয়াকালীন অণুজ্ঞিত হ'ম।	এটি মূলত স্বত্ব কথনে স্বত্ব আকাৰে অণুজ্ঞিত হ'ম।
⑤ পাৰিষ্কাৰিত	এটি বিকোম এক পৰিষ্কাৰিত তৰে চূড়ান্ত ঘটনা হয়।	এটি অৰ্থ বা চূড়ান্ত ঘটনা।
⑥ পাৰিষ্কাৰিত অৰ্থ	অৰে দুৰ্মোজ মে বিপৰ্যমৰ ৰূপনেৰে প্ৰক্ৰিয়াকালীন হয়। অৰ্থাৎ দুৰ্মোজ প্ৰকৈ বিপৰ্যম হ'ও পাৰে আৰা নাও হ'ও পাৰে।	বিপৰ্যম হ'ও হ'লে অৰ্থাৎ দুৰ্মোজ অৰ্থ হ'ও হ'লে অৰ্থাৎ অৰে বিপৰ্যম হ'ও এক পৰিষ্কাৰিত দুৰ্মোজ।
⑦ অস্বাভাৱিক	দুৰ্মোজৰ মানে অস্বাভাৱিক অস্বাভাৱিক হ'ও পাৰে না ও হ'ও পাৰে। জীৱনস্থান ঘটনাও অৰে অস্বাভাৱিক প্ৰকৈ হয়।	বিপৰ্যমৰ মানে জীৱন ও অস্বাভাৱিক স্থান ঘটনাও প্ৰকৈ অস্বাভাৱিক হয় প্ৰকৈ বিপৰ্যম।
⑧ উপাদান	দুৰ্মোজ প্ৰাকৃতিক, পুৰাতনিক ও আন্তঃপ্ৰাকৃতিক উপাদানেৰে অণুজ্ঞিত হয়।	বিপৰ্যম মূলত প্ৰাকৃতিক ও মানুহীয় তৃষ্ণা উপাদানেৰে অণুজ্ঞিত হয়।

৪) খরসা খরসা কৃষির কারণ সূচি আন্দোলন করা।

→ ভারতীয় আবহাওয়া বিজ্ঞানে বর্ণিত ৩৩ কৃষিপাতের সূচনাম ৭৫% বা তার কম কৃষিপাত হলে তাকে খরসা বলে অভিহিত করা হয়। ভারতের প্রায় একটি তেলনা খরসা বর্ণিত। এই অঞ্চল তেলনাম খরসা কৃষির কারণ সূচি নিচে আন্দোলন করা হল -

ক) মৌসুমি বায়ুর অনিশ্চয়তা :- ভারতীয় জনবায়ু অঞ্চল বঙ্গোপসাগর মৌসুমি বায়ু দ্বারা নিয়ন্ত্রিত হয়। ভারতের কৃষিপাত প্রধানত দক্ষিণ-পশ্চিম মৌসুমি বায়ুর প্রভাবে হয়ে থাকে। কোন কারণে মৌসুমি বায়ুর অত্যধিক দ্রবীভাব হলে যেহেতু যেহেতু যেহেতু খরসা কৃষি হয়।

খ) কম কৃষিপাত :- কোন একটি অঞ্চলে যে পরিমাণ কৃষিপাত হওয়া প্রয়োজন যেখানে জনজীবনের সূচনাম কম কৃষিপাত হলে অক্ষয়িত খরসা বর্ণিত হয়।

গ) ঐষিক বায়ুপ্রবাহ :- বায়ুপ্রবাহের ফলে কৃষিকার অক্ষয়িত হয়। ঐষিক বায়ুপ্রবাহের প্রভাবে কমে যায়, ফলে জনজীবনে কমে যায় এবং যেহেতু অক্ষয়িত খরসা বর্ণিত হয়।

ঘ) বৃষ্টিপাত :- ন্যূনতম কৃষিপাত ও কৃষিকার অক্ষয়িত হবার কারণে জনজীবনে অক্ষয়িত হবার কারণে জনজীবনে কমে যায়, ফলে জনজীবনে কমে যায় এবং যেহেতু অক্ষয়িত খরসা বর্ণিত হয়।

ঙ) ত্রিভুজ প্রভাব :- বর্তমানে গুরু পরিমাণে ত্রিভুজ প্রভাব জনজীবনে কমে যায় ত্রিভুজ প্রভাবের ফলে জনজীবনে কমে যায় এবং যেহেতু অক্ষয়িত খরসা বর্ণিত হয়।

২) বিপন্ন মোকাবেলাৰ বিভিন্ন পদক্ষেপ তুলি আনোৱা কৰো।

→ বিপন্নকে কখনও নিমগ্নন কৰা তক্ষুৰণ। কিন্তু বৰ্তমানে বিপন্ন মোকো বাঁচাব এনে কিছু ব্যৱস্থা গ্ৰহন কৰা হয়। এতুলি তলত উল্লেখ কৰা হৈছে।

১) বিপন্ন পূৰ্ববর্তী পদক্ষেপ।

২) বিপন্ন চলাকালীন পদক্ষেপ।

৩) বিপন্ন পৰবর্তী পদক্ষেপ।

১) বিপন্ন পূৰ্ববর্তী পদক্ষেপ :- কোন এফালে অতুলনে বিপন্ন তত্ক্ষণাত্ ২তম পদক্ষেপ লৈ ব্যৱস্থা নেওচা হয় তাই ২য় পূৰ্ববর্তী পদক্ষেপ। সেয়ে-

ক) গ্ৰহণ কৰি কোন এফালে অতুলনে বি বিপন্নৰ ঝুঁকিৰ অধাৰণা ৰূপে তাৰ কাৰণ নিৰ্ণয় কৰা।

খ) বিপন্ন অধাৰণে বিভিন্ন ৰূপ তাৰেপৰাৰ স্বাৰ্থমে অসামৰ্থ কৌশল নিৰ্বাৰণ কৰা।

গ) এনে কাম ও গুণবুদ্ধাৰেৰে এনে উপযুক্ত পৰিকৰ্ণাৰ্থে তাৰে আধাৰ জিহ্মা দান।

ঘ) বিপন্ন প্ৰবণ অতুলনেতুলি অধাৰণেৰে তালিকা ও মানচিত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা হুৰুবি।

ঙ) বিপন্ন অধাৰণে উপযুক্ত জিহ্মা ও অনুভৱেণতাৰ এনে বিদ্যালয়ে জিহ্মাদান প্ৰয়োজন।

২) বিপন্ন চলাকালীন পদক্ষেপ :- বিপন্ন চলাকালীন মাতুলেৰে মে অৰ পদক্ষেপ নিতে হয় তা ২য় নিম্নৰূপ-

ক) হঠাত্ আতঙ্কিত হমে অসম্মা ছোটাছুটি কৰা উচিত নহ।

খ) কোনো এফালে পূৰ্বক অকাণ্ড হমে কোম্মাও দুৰ্ভে এদিক ও দিক দুৰ্ভে মাতুলে উচিত নহ।

গ) কোন এফালে আশ্ৰয়স্থল বেঁচে নিমে অধাৰণে আশ্ৰয় লো উচিত।

ঘ) ছোটাছুটি অতুলনেতুলিৰে অধাৰে মাতুলেৰে অসামৰ্থ বাধা হৰণাৰ।

৩) বেকী কিম্বা বিপন্নত্ব কিম্বা হ্রাসমান মানস্বীমিতে দুততৰ আশে এন কাম
চানানো উচিত।

কিম্বাৰ পৰৱৰ্তী পৰামৰ্শ পদ্ধতি :- কিম্বাৰ লৈ মাওমাৰ পৰ মানুহকে
কিবিধে আনাৰ তুণ্ড বিচিত্ৰ পদ্ধতি অনুহন কৰা হবকাৰ। সেতুনি ২০০
নিম্নৰূপ-

ক) কিম্বাৰ কাৰিত এনাকা তুনিতে দুততৰ আশে বহু, পিনামন, খাদ
ও অন্যান্য এন আমিত পৌছে দেওয়া উচিত।

খ) বিচিত্ৰ সেতুআৰী অতুয়া দ্বাৰা অৰকাৰী, কোৰকাৰী অতুয়া
আমবা মানুহেৰ কাছ মেৰে আনেৰ ওৰ্ম অতুত্ৰকৰে কিম্বাৰ তুয়া
অতুওনে পৌছে দেওয়া।

গ) ওহত মানুহেৰ উদ্ধাৰ কৰে দুততৰ আশে প্ৰামিতিকিতো
পৰিঅৰা প্ৰদান কৰা।

ঘ) কিম্বাৰ কিম্বাৰ তুয়া এনাকাৰ মানুহেৰ তুণ্ড জীৱনবিাৰনে অতুউপুতু
কামঅতুয়মান ওৰ ব্ৰুয়া কৰা।

ঙ) দুতুনহাৰা ও আতাত প্ৰাপ্ত তুিকিহেৰ পাছে দাজানো ও অতু
অপুনা দেওয়া।